

De Weledelgeleerde Heer
Drs. J.B.A.M. Brabers
Tweede Oude Heselaan 376
6542 VJ Nijmegen

Amsterdam, 21 juni 1994

Betr.: Uw brief d.d.16 juni 1994

Zeer geachte heer Brabers,

Sinds mijn vertrek, na circa zeventien jaren, als hoogleraar-directeur van het Criminologisch Instituut aan de K.U. te Nijmegen, verblijf ik inmiddels al weer geruime tijd te Amsterdam, waar ik een geheel nieuwe levensfase ben begonnen. U zult er derhalve wel begrip voor hebben dat alle details van mijn periode te Nijmegen mij wellicht niet meer precies voor de geest staan. Wat ik mij herinner, en waarmee ik u wellicht voor uw proefschrift over de geschiedenis van de Nijmeegse faculteit der rechtsgeleerdheid (van 1923 tot 1982) en in het bijzonder de door u met betrekking tot mij gestelde vragen van dienst kan zijn, is het volgende.

In de tweede helft van de jaren zestig was ik werkzaam als wetenschappelijk (hoofd)medewerker, zoals het destijds heette, bij het Criminologisch Instituut van de R.U. Leiden. Op advies van mijn toenmalige promotor, prof. mr. W.H. Nagel, solliciteerde ik naar de vacerende functie van aanvankelijk lector-directeur van het Criminologisch Instituut te Nijmegen, als opvolger van Wim Jonkers, die wilde terugkeren naar een puur juridisch vakgebied, i.c. de penologie.

Aanvankelijk leek het mij absurd dat ik: een grotendeels in Den Haag opgegroeide, in Leiden afgestudeerde, recent gescheiden vrouw, bepaald niet rooms-katholiek, van volledig joodse afkomst, publicitair actief feministe en een in 1965 succesvol gedebuteerde, openlijk homoseksuele literaire auteur, mij voor een functie aan een katholieke universiteit in de (toenmalige) Nederlandse provincie beschikbaar zou stellen. Ik was echter kostwinner voor twee kinderen (destijds circa zeventien en tien jaar oud) en mede om deze zeer praktische reden liet ik mij overreden toch maar te reflecteren.

De voorzitter van de Nijmeegse benoemingscommissie, de hoogleraar Frans Duynstee, was ongetwijfeld, onder andere via Willem Nagel, op de hoogte van een aantal van mijn voor de Nijmeegse juridische faculteit al zeer schrikbarende etiketten: vrouw, gescheiden, joods, betrokken bij de feministische emancipatiestrijd.

Mijn literaire identiteit als auteur van op dat moment drie bij uitgeverij Querido gepubliceerde literaire boeken, winnaar van een literaire debuut-prijs, lid van de P.E.N., lid van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde, lid en plaatsvervangend-voorzitter van de sectie Letteren van de Raad voor de Kunst, recensente voor het Algemeen Handelsblad en Het Parool, etc., was Duynstee echter aanvankelijk waarschijnlijk niet bekend. Naar Leidse academische opvattingen hadden deze literaire vrije-tijdsbestedingen ook in het geheel niets met mijn functioneren als academica en criminologe te maken.

Ik vermoed dat ten gevolge van een door mij geschreven recensie of artikei, een mij afgenomen interview in een krant of voor de radio, of wellicht via de televisie - waar ik in de jaren zestig voor de AVRO een viertal uitzendingen als interviewer heb verzorgd van het programma Literaire Ontmoetingen (met o.a. W.F. Hermans, Gerrit Kouwenaar, Jacques Hamelink en de nabestaanden van E. du Perron) -, of anders wellicht via een 'tip' van een belezene persoon, het bestaan van mijn alter ego 'Andreas Burnier' ineens tot Nijmegen doordrong. Van de opwindende die dat teweegbracht, heb ik - zoals gebruikelijk - vrijwel niets rechtstreeks bemerkt. Bij geruchte heb ik later vernomen dat toen de benoeming al rond was enkele hoogleraren hun besluit het liefst wilden gaan herroepen, omdat zij niet met de literaire activiteiten van een o.a. homoseksuele schrijfster binnen hun faculteit konden leven.

Duynstee vond het herroepen van een al afgeronde hoogleraarsbenoeming echter juridisch volstrekt onjuist, is mij verteld, en bovendien leed hij blijkbaar niet aan de homofobieën van sommige van zijn toenmalige collega's. Na heftige discussies (is mij gezegd) werd een hoogleraar Nederlandse letterkunde van de K.U. als 'getuigdeskundige' erbij geroepen. Deze moest voor de benoemingscommissie plechtig verklaren dat de auteur Andreas Burnier geen producent van 'pornografie' was...(Alsof, nog afgezien van mijn overige literaire functies, de gerenommeerde uitgeverij Querido, destijds onder de directie van Reinold Kuipers en Tine van Buul, *Schund* zou uitgeven...).

Het was vooral Duynstee die bewerkte dat mijn benoeming, die in feite al had plaatsgevonden, definitief doorging. Zelf merkte ik vrijwel niets van al deze Nijmeegse consternatie. Wel werd ik, nog voor ik defacto in dienst was getreden, een paar maal naar Nijmegen ontboden, waar men mij onder andere verzocht officieel te verklaren dat ik het rooms-katholicisme in woord noch geschrift zou gaan bestrijden. Ik weet niet of dit destijds van alle niet-katholieke hoogleraren werd gevraagd, maar het trof mij op dat moment alleen maar als komisch. In positieve noch in negatieve zin voelde ik mij bij rooms-katholieke aangelegenheden betrokken.

Met de meeste collega-hoogleraren werd het contact na enige tijd enigszins afstandelijk-vriendelijk en met sommigen zelfs hartelijk. Slechts een enkeling - ik denk i.c. aan Van der Grinten, met wie ik overigens weinig te maken had - bleef in het directe contact tot en met mijn vertrek in 1988 opmerkelijk afwerend.

Als enige vrouw in het juridische gezelschap bezocht ik de amicale hoogleraren-avondjes van de rechtenfaculteit, beurtelings bij de hoogleraren aan huis. Er werd een inleiding met discussie na gehouden, waarbij ons koffie en taartjes, alcoholica en hartige hapjes werden geserveerd door de vrouw des huizes, die zich vervolgens bescheiden in keuken of slaapkamer terugtrok... ik leverde ook diverse malen mijn bijdrage aan de te houden inleidingen en de heren-collega's waren, nadat hun mijn allergie daarvoor was gebleken, zo hoffelijk althans tot de pauze niet hun verstikkende sigaren te roken. Ik beschouwde dit als een uiting van collegiale vriendschap.

Overigens werd zo'n hooglerarenavondje nimmer in mijn flat te Berg en Dal georganiseerd, omdat ik a) mijn huis rookvrij wilde houden en b) het mij leek dat het betreden van een door niet-katholieke (!), homoseksuele(!) vrouwen (!) bewoond huis panische reacties bij enkele van de hoogleraren zou kunnen oproepen.

Ik zeg dit nu badinerend, maar eigenlijk had ik in de praktijk wel begrip voor de vooroordelen en angsten van een op den duur zeer kleine minderheid der Nijmeegse collega's. Hun achtergronden en hun (meestal zakelijk-juridische en politieke) interesses waren zo totaal verschillend van de mijne, dat het al heel wat was als zij mij formeel-vriendelijk - en sommigen zelfs oprecht hartelijk - bejegenden.

Naar hun gemengde Senaatsdiners (met echtgenotes en nog meer sigaren) ging ik echter niet. Er was mij gezegd dat ik mij daarbij niet door mijn vriendin kon laten vergezellen. Ik antwoordde dat ik daar begrip voor kon opbrengen (mede gezien de heftige weerstanden van vooral enkele van hun echtgenotes), maar dat ik anderszins niet van plan was 'als een pseudo-priester' solitair naar zulke sociale bijeenkomsten te gaan. Met deze oplossing was iedereen blij. Ik bezocht trouw alle academische bijeenkomsten, officiële en semi-officiële, die bij mijn functie hoorden, maar ging niet naar de Senaatsdiners en kwam ook maar bij enkelen van de collega's van tijd tot tijd privé aan huis.

Het was een wel heel bijzonder lot voor de Nijmeegse rechtenfaculteit dat zij met hun eerste vrouwelijke hoogleraar in 1971 iemand binnenhaalden die op zoveel andere punten dan alleen al haar gevreesde gender zo sterk afweek van het katholieke, Nijmeegse patroon. Dat sommigen van meet af aan eigenlijk geen weerstanden hadden, en dat het anderen is gelukt zich enigszins van hun ergste angsten en vooroordelen

(jegens vrouwen, joden en homoseksuelen) te bevrijden, heeft mijn respect. Ik heb op mijn beurt geprobeerd mijn verblijf 'onder de rivieren' voor iedereen, mijzelf inclusief, zo draaglijk mogelijk te maken. Uiteraard is het opluchtend voor mij sinds mijn 'VUT' weer in het westen te kunnen wonen, maar gegeven de omstandigheden heb ik toch - van intrede en het voorzitterschap van het lustrumcongres aan het begin, via de werkzaamheden rond het Criminologisch Instituut met de daarbij behorende internationale contacten, tot het afscheid in de Stevenskerk, ook talloze plezierige herinneringen aan mijn Nijmeegse jaren.

Ik wens u veel succes bij de afronding en binnenkort de verdediging van uw dissertatie.

Graag wil ik de definitieve passages die u over mij opneemt nog vantevoren inzien, overeenkomstig uw aanbod.

Met vriendelijke groet en de meeste hoogachting,

C.I. Dessaur